

İŞTE DOĞA

□ Halk arasındaki adı Fare Balığı olduğu için yenmeyen eti çok lezzetli (Chimaera monstrata), yoğun bir tanıtma çabasıyla "Bal Balığı", veya Gümüş Balığı" adı verilerek tüketilmesi özendirilmektedir. Eti oldukça lezzetli kimi yılanlar özellikle çingiraklı yılan tüketicilerle sunulmadan önce balıklar hakkında kimi yerleşmiş kanılardan vazgeçilmesi Dünya'nın karşılaştığı açlık tehlikesini giderebilir.

□ Nikobar güvercini (Caldenas nicobarica), kabukları taş gibi sert cevizleri bütün olarak yutar ve sindirmek için cevizleri midesi içinde kırabilir.

□ Yağmur yılanı (Oligocephalus caeruleus) yumurtladıktan sonra, yumurtalar ilk büyüklüklerinin iki katı kadar büyürler.

□ Artık, yaşamını Afrika Sahra çölünün güneyindeki dar bir bölgede sürdürmek zorunda kalan zürafa (Giraffa camelopardalis) 6 m. boya 9-10 yaşlarında ulaşır. Doğa'da serbestçe dolaşan kimi erkek zürafaların (Giraffa camelopardalis tippelskirchi) 7 m. ye kadar boylandıkları söylenir.

□ Doğa'da "birarada yaşamak" veya "birlikte varolmak" ilkesinin uygulaması, latin ağacında bulunan kuşların aşağıdaki durumları'a mümkün olmaktadır: 1) Sinek Kapan (Ficedula albicollis) dallarda durup bekler, gelen geçen sinek, kelebek v.s. avlar, 2) Ağaçkakan (Picus viridis) ağaç gövdesinde güçlü gagasıyla delikler açar, bulduğu böcek, tırtıl, böcek v.s. kaparak yer, 4) Çapraz Gaga (Loxia curvirostrata) tohumları ve kozalaklardan çıkardığı tohumları yer, 5)

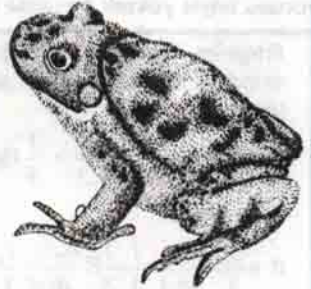

Çalı kuşu (Regulus regulus) Avrupa'nın beş gramlık en küçük kuşudur. Çok ince uç dallara gidebildiği için buralardaki böcek ve sinekleri avlar, 6) Tırnaşık kuşu (Certhia familiaris) gövde ve kalın dallar üzerinde koşar, çatlak ve yarıklarda bulunduğu larva, tırtıl ve böceklerle geçilir.

□ Demir akasyası (Acacia pectate) Avustralya çöllerinin kalbinde ancak iki yerde yetişir. Odunu o kadar serttir ki yerliler savaş gereçlerini yapmak için bu ağacı kullanırlar.

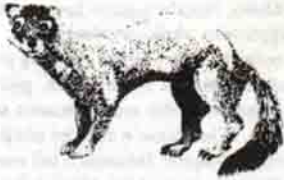

□ Mavi Amazon papağanı (Amazona aestiva) 90 yıl yaşayabilmektedir.

□ Havlayan kurbağa (Eleutherodactylus augusti) Brezilya da yaşar. Üst göz kapakları boynuz gibi uzamıştır. Isırdığı bir atı bile öldürebilecek kadar zehirlidir.

□ Gerçek karabaşotu (Holostachys caspia) bir çöl bitkisidir. Kökleri, toprağın dışındaki gövde boyunun 15 katı uzunluktadır.

□ Kakum (Mustela erminea) aynen Gelinçik görünümündedir. Postu kışın bembeyaz yazın kestane rengi olur fakat kuyruğunun ucu her zaman siyah kalır.

□ Katil arı (Apis mellifera scutellata) Afrika kökenlidir. Yapı ve görünüş yönünden Avrupa balarısından (Apis mellifera) hemen hemen farksızdır. Uzmanlar bile ancak saldırı davranışlarından ve uzun zaman isteyen gözlemlere dayanarak katil arıyı tanırlar. İğnelerini balarısı gibi 4 değil 8 kez kullanabilirler. 5-6000 katil arı, bir tavşanı bir dakikada öldürebilirler. Balarılarında çok hızlı ve daha uzak mesafelere uçabilirler. Larvalarına yedikleri için alınacak bal miktarı az olur. Balarılarında daha sık oğul verdikleri için hızla çoğalırlar. 1956 yılında Afrika'dan balarısı ile çaprazlanmak üzere Brezilya'ya getirilen katil arıların kovanlarından kaçırılmasıyla korku veren yayılmaları başlamıştır.

□ Goveşka (Percottus glehni) 24 cm ye kadar boylanan bir balıktır. Böcek larvalarıyla beslenmesi, özellikle sıvrısinek larvalarına düşkünlüğü sırtının kökünden kazanmasında etkili olabilir. Oksijen az ve 15-20 derecelik sularda yaşayabilmesi önemini artırmaktadır.

□ Aslında kanatları açık renk ve üzerinde rasgele dağılmış siyah benekleri bulunan Huş Bükücü Kelebeği (Bliston betularia) gündüzleri açık renk zeminlere konar. Bu durumu dolayısıyla kolay farkedilmez ve düşmanlarından korunmuş olur. 19. ncu yüzyıl ortalarında İngiltere'de sanayinin gelişmesi çevreyi büyük ölçüde kirletti ve bu arada ağaçlar da siyaha yakın koyu renkli bir görünüme aldılar. Çevredeki bu değişiklik, Huş Bükücü'yü de adeta boyayıp koyulaştırdı. Çünkü doğal düşmanlarından ancak böyle bir mutasyona korunabilir oldu.

□ Ay faresi (Gymnura gymnura) kendini korumak için keskin soğan kokusu çıkararak düşmanlarını kaçıtır.

□ Para ile değer biçilen en kıymetli hayvanlar yarış atlarıdır. Bunlardan birinin 1980 yılı fiyatı 30 milyon dolar olarak saptanmıştır. Yarıştırılarak üzerlerinden para kazanılan hayvanlar dışında sadece ziyaretçilere gösterilmek için kullanılan Dev Panda (Alluropodo melanoleuca) yavrusu için 1.5 milyon dolar değer biçilmiştir.

□ Baca süpürücü (Chaetura pelagica) kanatlarını aynı zamanda değil, bir birini bir ötekini sıra ile çırpan tek kuştur.

□ Yakın zamanda mini yarasanın bulunmasına kadar Cüce Sorex (Etrusk-sıvrıburun faresi, Sorex minutus) dünyanın en küçük memelisi olarak biliniyordu. En büyük memeli ise Mavi ballıdır. (Balaenoptera musculus). Büyüklükleri orantılı olarak çizilen at (Equus caballus) ayağı ile Sorex ve at ile mavi ballı karşılaştırılınca, Sorex at nalının bir çivisi ve at ballına göğüs yüzgeci büyüklüğündedir.

□ Çin sığırcığı (Acridotheres tristis) serbest yaşamında son derece saldırgan bir kuştur. Bu sebeple bir zamanlar Amerika'ya ithal yasaklanmıştır. Fakat son günlerde yapılan araştırmalar onun da papağanlar gibi kelimeleri öğrenebildiğini hatta anlamlı cümleler kurabildiğini göstermektedir.

Hazırlayan ve Resimleyen:
Erdoğan SAKMAN